

Dr hab. August Grabski

Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego

Centrum Badania i Nauczania Dziejów i Kultury Żydów w Polsce im. Mordechaja Anielewicza

Wymagania dotyczące egzaminu z Historii XX wieku (1914-1991) na poziomie A i B

Egzamin typu A

Proszę o przeczytanie 3 monografii w tym: przynajmniej jedna powinna być pozycją obcojęzyczną (w szczególności po angielsku, francusku lub rosyjsku) i 3 źródeł.

Proszę zadbać by pozycje te nie były skoncentrowane na jednym okresie historycznym i dotyczyły zarówno historii Polski, jak i powszechnej.

Listę lektur egzaminujący powinien otrzymać celem jej zatwierdzenia nie później niż trzy tygodnie przed ustalonym terminem egzaminu.

Poza tym, obowiązuje znajomość podręczników akademickich historii XX w. Polski i powszechnej.

Egzamin typu B

Proszę o lekturę podręczników (jeden do wyboru) autorstwa, np.:

- historia Polski

Kaczmarek Ryszard, *Historia Polski 1914 – 1989*, Warszawa 2010. Lub:

Lub: Antoni Czubiński, *Historia Polski XX wieku* (2000, wyd. II 2003).

- historia powszechna

Tyszkiewicz J., Czapiewski E., *Historia Powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2012. Lub:
Czubiński A., *Historia Powszechna XX wieku*, Poznań 2009.

Inne podręczniki wymagają uzgodnienia z przyjmującym egzamin.

Lista proponowanych lektur

(Możliwy jest wybór pozycji spoza poniższej listy, jednak po uzgodnieniu z egzaminującym).

a) monografie

Ajnenkiel Andrzej, *Spór o model parlamentaryzmu polskiego*, Warszawa 1972.

Ciechanowski Jan M., *Powstanie Warszawskie. Zarys podłoża politycznego i dyplomatycznego*, Warszawa 1984 (i późniejsze).

Ciesielski Stanisław, *Myśl polityczna polskich komunistów w latach 1939 – 1944*, Wrocław 1990.

Carrère d'Encauss Hélène, *Gloire des nations: ou la fin de l'Empire soviétique*, Paris 1990.

Chojnowski Andrzej, *Koncepcje polityki narodowościowej rządów polskich w latach 1921 – 1939*, Wrocław 1979.

Chojnowski Andrzej, *Piłsudczycy u władzy. Dzieje Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem*, Wrocław 1986.

Cornwell John, *Papież Hitlera. Sekretna historia Piusa XII*, Warszawa 2014.

Drwęski Bruno, *Zagrabiona historia Solidarności. Został tylko mit*, Warszawa 2020.

Dudra S., Nitschke B. (red.), *Stowarzyszenia mniejszości narodowych, etnicznych i postulowanych w Polsce po II wojnie światowej*, Kraków 2013.

Dudra Stefan, *Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny w obszarze polityki wyznaniowej oraz polityki narodowościowej Polski Ludowej i III Rzeczypospolitej*, Warszawa 2019, (tylko część dotycząca Polski Ludowej).

Dunin-Wąsowicz Krzysztof, *Polski ruch socjalistyczny 1939 – 1945*, Warszawa 1993.

Duraczyński Eugeniusz, Turkowski Romuald, *O Polsce na Uchodźstwie. Rada Narodowa Rzeczypospolitej Polskiej 1939 – 1945*, Warszawa 1997.

Duraczyński Eugeniusz, *Rząd polski na uchodźstwie 1939 – 1945: organizacja, personalia, polityka*, Warszawa 1993.

Eisler Jerzy, *Polski rok 1968*, Warszawa 2006.

Evans Richard J., *Trzecia Rzesza u władzy*, Oświęcim 2017.

Fidelis Małgorzata, *Kobiety, komunizm i industrializacja w powojennej Polsce*, Warszawa 2015.

Fijałkowska Barbara, *Polityka i twórcy (1948-1959)*, Warszawa 1985.

Fitzpatrick Sheila, *Rewolucja rosyjska*, przeł. Jakub Bożek, Warszawa 2017.

Friszke Andrzej, *Opozycja polityczna w Polsce 1945 – 1980*, Londyn 1994.

Friszke Andrzej, *Państwo czy rewolucja. Polscy komuniści a odbudowanie państwa polskiego 1892–1920*, Warszawa 2020.

Gadomski Bogdan, *Biografia agenta. Największy agent policji politycznej II RP. Józef – Josek Mützenmacher (1903 – 1947)*, Warszawa 2009.

Jasiewicz Krzysztof, *Pierwsi po diable: elity sowieckie w okupowanej Polsce 1939 – 1941*, Warszawa 2001.

Garlicki Andrzej, *Przewrót majowy*, Warszawa 1979.

Gasztold-Señ Przemysław, *Koncesjonowany nacjonalizm. Zjednoczenie Patriotyczne „Grunwald”. 1980-1990*, Warszawa 2012.

Gąsowski Tomasz, *Pod sztandarami orła białego. Kwestia żydowska w Polskich Siłach Zbrojnych w czasie II wojny światowej*, Kraków 2002.

Głowiński Tomasz, *O nowy porządek europejski: ewolucja hitlerowskiej propagandy politycznej wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie 1939 – 1945*, Wrocław 2000.

Gmitruk Janusz (red.), *Przyczyny i skutki przewrotu majowego 1926 roku*, Warszawa 2017.

Grabowski Jan, *Polowanie na Żydów 1942-1945. Studium dziejów pewnego powiatu*, Warszawa 2011.

Grabski August, Maciej Wójcicki, *Żydowski Związek Wojskowy – historia przywrócona*, Warszawa 2008.

Gutman Israel, *Walka bez cienia nadziei. Powstanie w getcie warszawskim*, Warszawa 1998.

Gutman Ysrael, Shmuel Krakowski, *Unequal Victims: Poles and Jews During World War Two*, New York, 1986.

Hass Ludwik, *Inteligencji polskiej dole i niedole. XIX i XX wiek*, Łowicz 1999.

Hass Ludwik, *Zasady w godzinie próby. Wolnomularstwo w Europie Środkowo-Wschodniej 1929-1941*, Warszawa 1987.

Henebrink Paul, *A Specter Haunting Europe: The Myth of Judeo-Bolshevism*, MA: Belknap Press of Harvard University Press, 2018.

Jones Seth G., *Tajna operacja. Reagan, CIA i zimnowojenny konflikt w Polsce*, Warszawa 2019.

Landau-Czajka Anna, *W jednym stali domu... Koncepcje rozwiązania kwestii żydowskiej w publicystyce polskiej lat 1933–1939*, Warszawa 1998.

Lesiakowski Krzysztof, *Mieczysław Moczar „Mietek”*. *Biografia polityczna*, Warszawa 1998.

Machcewicz Paweł, *Polski rok 1956*, Warszawa 1993.

Madajczyk Czesław, *Klerk czy intelektualista zaangażowany*, Warszawa 1998.

Madajczyk Czesław, *Polityka III Rzeszy w okupowanej Polsce*, t. 1, 2, Warszawa 1970.

Madajczyk Piotr (red.), *Mniejszości narodowe w Polsce po II wojnie światowej*, Warszawa 1998.

Mitsel Misha, *Евреи Украины в 1943-1953 гг. : очерки документированной истории*, Kiev 2004.

Mitsel Misha, *Общины иудейского вероисповедания в Украине (Киев, Львов, 1945-1981 гг.)*, Kiev 1998.

Meyer Beate, *A Fatal Balancing Act. The Dilemma of the Reich Association of Jews in Germany, 1939-1945*, Berghahn Books, New York – Oxford, 2013.

Michalak Ryszard, *Polityka wyznaniowa państwa polskiego wobec mniejszości religijnych w latach 1945-1989*, Zielona Góra 2014.

Miedwiediew Roj, *Chruszczow: biografia polityczna*, Warszawa 1990.

Mironowicz Eugeniusz, *Polityka narodowościowa PRL*, Białystok 2000.

Mommsen Hans, *Germans Against Hitler: The Stauffenberg Plot and Resistance Under the Third Reich*, London 2009.

Motadel David, *Islam and Nazi Germany's War*, The Belknap Press 2014 (jest wiele tłumaczeń na inne języki).

Nazarewicz Ryszard, *Armii Ludowej dylematy i dramaty*, Warszawa 1998.

Nazarewicz Ryszard, *Komintern a lewica polska. Wybrane problemy*, Warszawa 2008.

Olejniak Leszek, *Polityka narodowościowa Polski w latach 1944-1960*, Łódź 2003.

Paczkowski Andrzej, *Droga do „mniejszego zła”. Strategia i taktyka obozu władzy lipiec 1980-styczeń 1982*, Kraków 2002.

Pajewski Janusz, *Odbudowa państwa polskiego 1914 – 1918*, Warszawa 1978 (i późniejsze wydania).

Pierre Broué, *Trotsky*, Fayard 1988.

Pipes Richard, *Rewolucja rosyjska*, Warszawa 2006.

Polit Monika, *"Moja żydowska dusza nie obawia się sądu". Mordechaj Chaim Rumkowski. Prawda i zmyślenie*, Warszawa 2012.

Rees Laurence, *Złowroga charyzma Adolfa Hitlera. Miliony prowadzone ku przepaści*, Warszawa 2013.

Sakowska Ruta, *Ludzie z dzielnicy zamkniętej. Z dziejów Żydów w Warszawie w latach okupacji hitlerowskiej (X 1939-III 1943)*, Warszawa 1993.

Siniavski André, *La Civilisation soviétique*, Albin Michel 1988.

Słabek Henryk, *Inaczej o historii Polski 1945-1989*, Warszawa 2000.

Słabek Henryk, *Intelektualistów obraz własny w świetle dokumentów autobiograficznych 1944-1989*, Warszawa 1997.

Słabek Henryk, *O społecznej historii Polski 1945-1989*, Warszawa 2009.

Spałek Robert, *Komuniści przeciwko komunistom. Poszukiwanie wroga wewnętrznego w kierownictwie partii komunistycznej w Polsce w latach 1948 – 1956*, Warszawa 2014.

Stobiecki Rafał, *Historia pod nadzorem. Spory o nowy model historii w Polsce (druga połowa lat czterdziestych – początek lat pięćdziesiątych)*, Łódź 1993.

Stola Dariusz, *Kraj bez wyjścia? Migracje z Polski 1949 – 1989*, Warszawa 2012.

Szarota Tomasz, *Okupowanej Warszawy dzień powszedni*, Warszawa 1978, (rozdziały I, II, do s. 355)

Szumiło Mirosław, *Roman Zambrowski 1909–1977*, Warszawa 2014.

Śleszyński Wojciech, *Obóz odosobnienia w Berezie Kartuskiej 1934–1939*, Białystok 2003.

Tomicki Jan, *Polska Partia Socjalistyczna 1892–1948*, Warszawa 1985.

Torzecki Ryszard, *Polacy i Ukraińcy. Sprawa ukraińska w czasie II wojny światowej na terenie II Rzeczypospolitej*, Warszawa 1993.

Trembicka Krystyna, *Między utopią a rzeczywistością. Myśl polityczna Komunistycznej Partii (1918-1939)*, Lublin 2007.

Wachsmann Nikolaus, *KL. Historia nazistowskich obozów koncentracyjnych*, Warszawa 2017.

Wapiński Roman, *Narodowa Demokracja 1893 – 1939. Ze studiów nad dziejami myśli nacjonalistycznej*, Wrocław 1980.

Wapiński Roman, *Roman Dmowski*, Lublin 1980.

Werblan Andrzej, *Stalinizm w Polsce*, Warszawa 2009.

Wieczorkiewicz Paweł P., *Łańcuch śmierci: czystka w Armii Czerwonej 1937 – 1939*, Warszawa 2001.

Boehler Jochen, Gerwarth Robert, Młynarczyk Jacek, *Waffen SS*, Kraków 2019.

Zaremba Marcin, *Komunizm, legitymizacja, nacjonalizm. Nacjonalistyczna legitymizacja władzy komunistycznej w Polsce*, Warszawa 2001.

Смиловицкий Л. Л., *Евреи Беларуси: до и после Холокоста*. Иерусалим 2020.

Смиловицкий Л. Л., *Цензура в БССР: послевоенные годы, 1944—1956*, Иерусалим 2015.

b) źródła

Aleksijewicz Swietłana, *Wojna nie ma w sobie nic z kobiety*, Wołowiec 2016.

Arendt Hannah, *Korzenie totalitaryzmu*, Warszawa 2014.

Blajchman Frank, *Wołę zginąć walcząc. Wspomnienia z II wojny światowej*, Poznań 2010.

Brossat Alain, Klingberg Sylvia, *Le Yiddishland révolutionnaire*, Paris 1983.

Bukowski Jakub, *Opowieści o życiu*, Warszawa 2002.

Dmowski Roman, *Dziedzictwo*, (powieść sensacyjna), dowolne wydanie.

Dmowski Roman, *Przewrót*, dowolne wydanie.

Gomułka Władysław, *Pamiętniki*, II tomy (jeden tom do wyboru), opr. A. Werblan, Warszawa 1994.

Grabski Stanisław, *Państwo narodowe*, Warszawa 1929.

Greif Gideon, „ ... płakaliśmy bez łez ...”. *Relacje byłych więźniów żydowskiego Sonderkommando z Auschwitz*, Warszawa 2001.

Hitler Adolf, *Mein Kampf. Edycja krytyczna*. Opracował E. C. Król, Warszawa 2020.

Kuroń Jacek, Modzelewski Karol, *List otwarty do Partii*, dowolne wydanie.

Lenin Włodzimierz, *Państwo i rewolucja*, dowolne wydanie,

Lepecki Mieczysław, *Pamiętniki adiutanta marszałka Piłsudskiego*, Warszawa 1987.

Michnik Adam, *Kościół. Lewica. Dialog*, Agora 2009.

Milch Baruch, *Testament*, Warszawa 2001.

Perechodnik Calek, *Spowiedź*, Warszawa 2016.

Protokoły mędrców Syjonu. Autentyk czy falsyfikat, opr. Janusz Tazbir, Warszawa 2012.

Rolicki Janusz, *Edward Gierek. Przerwana dekada*, Warszawa 1990.

Sovetskie evrei pishut Il'e Erenburgu, 1943-1966, ed. Mordechai Altshuler, Ierusalim 1993.

Św. Maksymilian Maria Kolbe o masonerii i Żydach. *Pisma wybrane*, Warszawa 2005.

Trepper Leopold, *Wielka gra*, Katowice 2012.

Trocki Lew, *Zdradzona rewolucja*, Pruszków 1991.

Walenciak Robert, *Modzelewski - Werblan. Polska Ludowa*, Warszawa 2017.

Weiser Piotr (red.), ... *Patrzyłam na usta... Dziennik z warszawskiego getta*, Kraków-Lublin 2008.